

Zasady tworzenia związków zawodowych

ZWIĄZKI ZAWO DOWE

- 1** Związek może powstać, jeśli uchwałę o jego utworzeniu podjęło **co najmniej 10 osób do tego uprawnionych.**
- 2** Osoby, które podjęły uchwałę o utworzeniu związku zawodowego, muszą także przyjąć statut i wybierać **komitet założycielski – od 3 do 7 osób.**
- 3** Status musi zawierać **zapis o nazwie związku oraz jego siedzibie.** Niezbędne jest też podanie terytorium, na którym będzie działać.
- 4** Dodatkowo dokument ten musi zawierać **zapis o przedmiocie działania** nowego związku, celach, zadaniach oraz sposoby i formy ich realizacji.
- 5** Powstający związek musi także określić **zasady nabywania i utraty członkostwa** oraz prawa i obowiązki członków.
- 6** Powstanie związku jest związane z określeniem jego struktury organizacyjnej oraz ze wskazaniem, które z jednostek organizacyjnych mają **osobowość prawną.**
- 7** Status musi także określać **sposób reprezentowania związku** oraz osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań majątkowych w jego imieniu.
- 8** Związek zawodowy **podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.** Jeżeli komitet założycielski nie złoży w terminie 30 dni od dnia założenia związku wniosku o rejestrację, uchwała o utworzeniu związku traci moc. Rejestracja jest wolna od opłat sądowych.

związek zawodowy

Związki zawodowe
Największym problemem dla szefa

- organizacja społeczna zrzeszająca ludzi pracy najemnej na zasadzie dobrowolności
- celem istnienia jest obrona interesów społeczno-ekonomicznych
- może być tworzony według kryteriów gałęzi produkcji, zawodu lub regionu, w którym operuje.
- może rozwijać działalność samopomocową, edukacyjną czy kulturalną

związek zawodowy

- powstaje z mocy uchwały o jego założeniu, podjętej na zgromadzeniu założycielskim przez co najmniej 10 osób
- ma prawo uczestniczenia w sporach zbiorowych i zawierania układów zbiorowych pracy
- członkiem związku zawodowego może być każda osoba wykonująca pracę zarobkową

zakładowa organizacja związkowa

- uprawnienia zakładowej organizacji związkowej przysługują organizacji zrzeszającej co najmniej 10 członków będących:
  - pracownikami lub osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą u pracodawcy objętego działaniem tej organizacji, albo
  - funkcjonariuszami, o których mowa w art. 2 ust. 6 ustawy o związkach zawodowych, pełniącymi służbę w jednostce objętej działaniem tej organizacji

związki zawodowe

- W zakresie praw i interesów zbiorowych związki zawodowe reprezentują wszystkich pracowników, niezależnie od ich przynależności związkowej.
- W sprawach indywidualnych stosunków pracy związki zawodowe reprezentują prawa i interesy swoich członków.
  - Na wniosek pracownika nie zrzeszonego związek zawodowy może podjąć się obrony jego praw i interesów wobec pracodawcy.

uprawnienia związków zawodowych

- zawieranie układów zbiorowych pracy
- prowadzenie sporów zbiorowych pracy
- zawieranie porozumień normatywnych w tym o zawieszeniu układu zbiorowego pracy, o stosowaniu układu zbiorowego pracy, o zawieszeniu stosowania przepisów prawa pracy, o stosowaniu mniej korzystnych warunków zatrudnienia, w sytuacji przejścia zakładu pracy oraz w sprawie zwolnień grupowych
- uzgadnianie z pracodawcą treści regulaminów pracy, wynagradzania, premiowania, nagród oraz zakładowego funduszu świadczeń socjalnych
- uzgadnianie z pracodawcą długości okresów rozliczeniowych
- wyrażanie zgody na nietworzenie planu urlopów
- uzgadnianie podziału środków na wynagrodzenia w państwowych jednostkach sfery budżetowej
- uzgadnianie przyznawania świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych
- ustalanie wykazu prac szczególnie niebezpiecznych albo związanych z dużym wysiłkiem fizycznym lub umysłowym
- powoływanie wspólnie z pracodawcą komisji pojednawczej
- ustalanie z pracodawcą wykazu stanowisk pracy, na których zatrudnieni pracownicy powinni otrzymywać posiłki i napoje, oraz szczegółowe zasady ich wydawania, a także warunki uzasadniające zapewnienie posiłków
- uzgadnianie z pracodawcą oraz ze służbą rehabilitacyjno-medyczną zakładowego regulaminu wykorzystania funduszu rehabilitacji

centrala związkowa

- związki zawodowe działają na poziomie zakładu pracy
- związki mogą się działać jako zrzeszenia (federacje) czy współpracować w ramach organizacji międzyzwiązkowych (konfederacje)
- federacje i konfederacje nazywamy centralami związkowymi

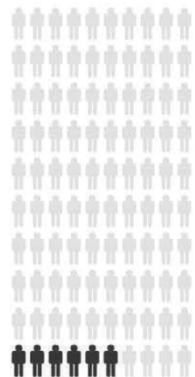
reprezentatywne centrale związkowe

- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”
- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
- Forum Związków Zawodowych

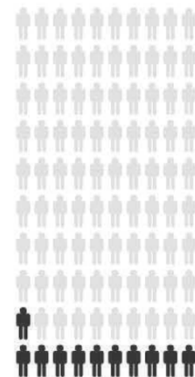
Związki zawodowe w Polsce

5,5%

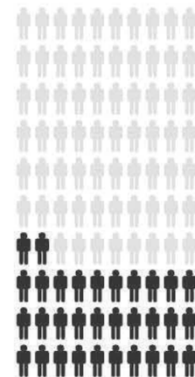
dorośli Polaków
deklaruje członkostwo
w związkach
zawodowych

10,5%

ogółu pracowników
najemnych deklaruje
członkostwo w związkach
zawodowych

32,0%

ogółu zatrudnionych
pracuje w podmiocie,
w którym jest związek
zawodowy

65,0%

pracowników instytucji publicznych pracuje w podmiocie,
w którym działa związek zawodowy

16,0%

pracowników sektora prywatnego (poza rolnictwem) wskazuje,
że pracuje w podmiocie, w którym działa związek zawodowy

40,0%

respondentów uważa, że związki zawodowe starają się
skutecznie działać, ale niewiele udaje im się osiągnąć*

52,0%

zatrudnionych pracuje w podmiocie,
w którym nie ma związku zawodowego

16,0%

zatrudnionych nie wie, czy
w zakładzie jest związek

* 25 proc. uznaje je za efektywne

Źródło: CBOS (październik/listopad 2021 r.)

strajk

- zbiorowe powstrzymywanie się pracowników od wykonywania pracy w celu rozwiązania sporu zbiorowego
- środek ostateczny i nie może być ogłoszony bez uprzedniego wyczerpania innych możliwości rozwiązania sporu, chyba że pracodawca się od nich uchyla
- udział w strajku jest dobrowolny

spór zbiorowy

organizacja strajku

- żądania związku zawodowego
- odpowiedź pracodawcy
- negocjacje w razie odpowiedzi negatywnej
- mediacje w razie niepowodzenia negocjacji
  - możliwość organizacji strajku ostrzegawczego (2 godziny)
- organizacja strajku (po ważnym głosowaniu załogi)

ORGANIZACJE PRACODAWCÓW

- dobrowolna i prywatna grupa przedsiębiorców, generalnie należących do tego samego sektora lub tej samej rodziny produktów, której celem jest obrona interesów swoich członków

organizacje pracodawców

- Pracodawcy mają prawo tworzyć, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, związki według swego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z zastrzeżeniem stosowania się do ich statutów.
- Podstawowym zadaniem związków pracodawców, ich federacji i konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów, w tym gospodarczych, zrzeszonych członków wobec związków zawodowych, organów władzy i administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego.

zakładanie organizacji pracodawców

- Związek powstaje z mocy uchwały o jego założeniu, która podjęta zostaje na zgromadzeniu założycielskim.
- Liczba pracodawców musi wynosić co najmniej 10.
- Zgromadzenie uchwała statut i wybiera komitet założycielski w liczbie co najmniej trzech osób.
- Utworzony związek musi być zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym.

organizacje pracodawców

– cele i zadania

- ochrona praw i reprezentowanie interesów, w tym gospodarczych, zrzeszonych członków wobec związków zawodowych, organów władzy i administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego
- opiniowanie dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców
- występowanie z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami organizacji pracodawców
- prawo do uczestniczenia w sporach zbiorowych i podpisywania układów zbiorowych pracy (związki na poziomie ogólnokrajowym)

reprezentatywne organizacje pracodawców

- Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
- Business Centre Club
- Związek Rzemiosła Polskiego
- Konfederacja Lewiatan
- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
- Federacja Przedsiębiorców Polskich

RADA DIALOGU SPOŁECZNEGO

- forum dialogu społecznego przedstawicieli pracowników, pracodawców i rządu powołane na mocy ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego
- członków Rady powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek uprawnionych podmiotów

członkowie RDS

- Przedstawiciele strony pracowników (reprezentatywne organizacje związkowe)
- Przedstawiciele strony pracodawców (reprezentatywne organizacje pracodawców)
- Przedstawiciele strony rządowej
- Przedstawiciel ministra właściwego do spraw pracy, odpowiedzialnego za dialog społeczny
- Przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych, odpowiedzialnego za budżet
- Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
- Przedstawiciel Prezesa Narodowego Banku Polskiego
- Przedstawiciel Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego
- Przedstawiciel Głównego Inspektora Pracy

Rada Dialogu Społecznego – zadania

- prowadzenie dialogu społecznego w celu zapewnienia warunków właściwego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej.
- realizowanie w sposób praktyczny zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia

SAMORZADY ZAWODOWE

- zrzeszenie osób wykonujących ten sam zawód i podlegających tożsamym normom właściwym tylko dla tego zawodu, powstałe w celu reprezentowania ich interesów

klasyczne samorządy zawodowe

- **samorząd zawodu zaufania publicznego** – zrzeszenie ogólnokrajowe, albo odrębne jednostki regionalne zrzeszone w krajowej reprezentacji, stanowiące osoby prawne powołane w drodze ustawy i sprawujące w imieniu państwa pieczę nad należyтым wykonywaniem zawodu zaufania publicznego lub ich grupy, z obowiązkowym członkostwem każdej osoby wykonującej dany zawód - np. adwokaci
- **samorząd zawodu służby publicznej** – sześć ustawowych struktur środowiskowo-opiniotawczych powołanych dla niektórych urzędów/organów/stanowisk w strukturach władzy sądowniczej i prokuratury traktowanych jednocześnie jako zawody, formą i uprawnieniami przypominających bardziej samorząd załogi przedsiębiorstwa państwowego, tyle że ograniczony do określonego urzędu/organu/stanowiska traktowanego jednocześnie jako zawód
- **samorząd zawodowy niektórych przedsiębiorców** – w rzeczywistości będący rodzajem samorządu gospodarczego

GRUPY INTERESU

- grupy społeczne, które reprezentują określone grupy społeczne czy warstwy społeczne wobec innych, przekazują postulaty swoich mocodawców ośrodkom decyzyjnym i oddziałują na władzę oraz opinię publiczną, wpływając tym samym na polityczne rozstrzygnięcia

lobby

- pozaparlamentarna grupa, wywierająca polityczne naciski na przedstawicieli partii lub ugrupowań w parlamencie, celem uzyskania określonych korzyści
  - np. decyzji, uregulowań
  - nazwa pochodzi od angielskiego określenia kuluarów, w których często odbywają się nieoficjalne rozmowy, sprzyjające prowadzeniu lobbingu

grupy interesu ekonomiczne		grupy interesu nieekonomiczne
<u>podstawowe</u>	<u>niepodstawowe</u>	<ul style="list-style-type: none"> — pozapartyjne organizacje o celach politycznych — kościoły i zruszenia religijne — zruszenia kulturowe, filantropijne, humanistyczne
kapitalistyczne, robotnicze	rolnicze, spółdzielcze, konsumentckie	

lobbying (lobbing)

- w powszechnym rozumieniu wywieranie wpływu przez zawodowych rzeczników interesów (lobbistów, lobbystów) na władze publiczne
- w rozumieniu prawa (jedyiny dopuszczalny lobbing) to zespół zgodnych z prawem czynności podejmowanych przez zarejestrowanego lobbystę działającego za wynagrodzeniem i w interesie osoby trzeciej (zleceniodawcy lobbyingu), w celu wywarcia korzystnego dla zleceniodawcy wpływu na prawotwórstwo lub decyzje organów państwowych, względnie samorządowych i innych